

Möte i Brukerrådet for mennesker med utviklingshemming i Trøndelag 27/2-23

MØTEPROTOKOLL

Dato:	27/2-23
Sted:	Fides, Stjørdal
Møteleder:	Olaug Dyrdal fra Peder Morset Folkehøgskole
Til stede:	Rune Lutdal, Stig Roar Olsen, Tom Roger Bratvik, Hans Kristian Stuenes, Sigmund Aksetøy, Trine Ødegaard, Siri Behrens Måsøval, Sissel Moe, Jens Bakken, Unni Stensvoll
Forfall:	Lone Andersen
For øvrig møtte:	Solveig Lund – ledsager for Siri, Berit Høyem – ledsager for Stig Roar, Gro Nina Helberg - USHT
Protokollfører:	Gro Nina Helberg, USHT

SAKISTE

- 1/23 Gjennomgang av referatet fra siste møtet
- 2/23 Olaug informerte om at Trine og Unni representerte brukerrådet webinar WUBB: prosjekt av Husbanken, Statsforvalteren og NAKU og fylkeskommunalt råd for personer med nedsatt funksjonsevne der bakgrunn for satsinga er: «Personer med nedsatt funksjonsevne skal på lik linje med andre kunne velge hvor og hvordan de bor – med særlig oppmerksomhet på utviklingshemmedes bosituasjon»
- Trine og Unni var invitert med av WUBB inn i webinar 1. februar for å representere Brukerrådet, og uttale seg om boligsituasjonen for mennesker med utviklingshemming. De fikk fram brukerstemmen om viktigheten av å få lov selv til å bestemme hvor du vil bo, og muligheten til å kunne eie sin egen bolig. De delte sine erfaringer fra sin hverdag som leietaker og eier av egen leilighet, det å ikke kunne velge selv hvilket nabolag en skal bo i, viktigheten av tilgang til tjenester, at gruppen utviklingshemmede ikke er en homogen gruppe med sammenfallene ønsker og behov, men en gruppe som trenger individuell tilpasnings likedan som alle andre.

Representantene i BR sier at flere av gruppen de representerer ønsker å kunne bo andre plasser enn der de bor pr i dag, men føler at dialogen med egen kommune omkring å kjøpe egen bolig ofte er vanskelig. Det er ofte også vanskelig økonomisk da det har vært stor prisøkning på boliger, og trygda ikke rekker til å få tilstrekkelig lån.

2/23

BRA-TV: Vi ser utdrag av episode 1/23 som omhandler arbeid og muligheter for personer med utviklingshemming. Dette er innledning til sak senere i møtet i dag da vi skal ta for oss kapitlet fra den nye stortingsmeldingen som omhandler retten til arbeid. [BRA NYTT SENDINGER Season 5 | TV BRA](#)

3/23

Siri representerer NFU i et nytt nasjonalt Erfaringsutvalg som ble grunnlagt nå i februar, og forteller fra det første møtet og satsingen:

Erfaringsutvalget medlemmer består av 12 personer med utviklingshemming fra hele landet. Det er en representant fra hvert fylke. Alle er medlemmer i NFU. De har valgt disse kjernesakene de skal jobbe med: *frihet til å leve sitt eget liv, bli sett og hørt, alle skal få hjelp til å bli den beste utgaven av seg selv, CRPD, arbeid, ha en jobb man velger selv, få bo der en ønsker, kunne flytte utenfor opprinnelig kommune, verve nye medlemmer til NFU, gode overganger fra skole til jobb, ha muligheter til høyere utdanning, å selv velge hvilken skole en skal gå på*

NFU sier at de trenger dette utvalget til å fremme utviklingshemmedes stemme og få de beste rådene fra utviklingshemmede selv. Forbedring av rettferdighet og likestilling er viktig for NFU. Det er planer om at erfaringsutvalget til høsten skal på Stortinget og presentere seg og utvalget for politikerne. Det er valgt leder og nestleder av erfaringsutvalget selv. Dette er det første erfaringsutvalget i Norge som består av kun medlemmer med utviklingshemming.

Erfaringsutvalget skal ha 2 fysiske møter pr år. Digitalt møte i erfaringsutvalget etter hvert møte som NFU sentralt har for å diskutere aktuelle saker. Dette er en prøveordning fram til landsmøtet i NFU i 2024. Det skal lages en egen nettside for erfaringsutvalget. Det NFU's mål å få erfaringsutvalget vedtaksfestet under landsmøtet i 2024. Representanter fra NFU sentralt og landsstyret er tilretteleggere for erfaringsutvalget.

Brukerrådet syns det er fint at NFU har startet et slikt erfaringsutvalg, og ser på de som noen de kan samarbeide med på noen området.

4/23

Ny stortingsmelding kom 4/11-22:

«Menneskerettar for personar med utviklingshemming»: [Meld. St. 8 \(2022–2023\) \(regjeringen.no\)](#).

Først: tilbakemelding fra BR: når det kommer nye meldinger som gjelder mennesker med utviklingshemming MÅ den lettreste utgaven komme samtidig som den opprinnelige meldingen.

Brukerrådet ser i dag på et kapittel fra den nye stortingsmeldingen: *Rett til arbeid*. Starter med på å se på en episode fra TVBRA om stortingsmeldingen. [BRA NYTT SENDINGER Season 4 | TV BRA](#)

Medlemmene i BR sier noe om sin arbeidssituasjon pr i dag. Flere har VTA-jobber, noen er på dagtilbud, en har VTAO jobb, mens kun en har ordinær jobb. Noen ønsker å kunne skifte jobb og få annet innhold i dagene sine, noen har kun tilbud få dager i uka og kunne tenkt seg å jobbe mer.

I stortingsmeldingen står det at alle som vil og alle som kan skal få mulighetene til jobb. CRPD sier at mennesker med funksjonsnedsetting har rett til jobb på lik linje som alle andre ut fra sin arbeidsevne.

BR sier at det er vanskelig å komme inn på arbeidsmarkedet fordi at de ikke har arbeidserfaring å vise til. De «taper» i konkurransen med andre pga dette selv om de kunne jobbet like bra. Det er heller ikke mange utlysninger som passer for personer med utviklingshemming.

BR sier videre at intensjonene i stortingsmeldingen ikke blir fulgt. De føler ikke at de har mulighet til jobb på lik linje med alle. Det oppleves at det ikke i særlig grad blir jobbet godt i kommunene rundt omkring med å skape/skaffe jobber med innhold for mennesker med utviklingshemmede. Kun få har blitt/blir spurt om hva de ønsker å jobbe med. De har blitt «plassert i en jobb/dagtilbud» og har ikke mulighet til å påvirke innholdet i sin «jobb» selv, og jobben er ofte lite variabel. Dette oppleves for noen veldig lite stimulerende. Noen liker det de jobber med, men drømmer likevel om en annen jobb. Slik er det for mange i gruppen utviklingshemmede sier medlemmene i brukerrådet. De fleste har kontaktperson på jobben. Et fåtall av medlemmene i brukerrådet har kommunal koordinator etter kapittel 7 i Helse- og omsorgstjenesteloven. Det sies i BR at om alle utviklingshemmede hadde hatt en koordinator kunne denne bistått i å se på muligheter for bl.a. å skifte arbeid ved ønske om det, høre hva en ønsker osv.

Første setningen i Stortingsmeldingen: *alle som kan og vil jobbe skal få muligheten til det*. Vi spør «hvor enkelt er det?», «er det slik i dag?». Nei, sier medlemmene i brukerrådet. Det oppleves at en må ta til takke med det en blir tildelt om en er så heldig å få tildelt f.eks dagtilbud. Da får en den jobben på «livstid». BR sier at mange med utviklingshemming står uten tilbud om aktivitet/jobb, og at kommunene skylder på dårlig økonomi.

Hvordan skal en få seg jobb om en kan og vil jobbe? Dette er det usikkerhet omkring blant medlemmene i brukerrådet. Kanskje kan primærkontakt bistå? Kan vi for eksempel søke på NAV?. De erfaringene BR har angående NAV er at NAV vil oftest ikke vil ha noe med gruppen utviklingshemmede å gjøre når det kommer til ønske om bistand til å finne seg en jobb. NAV sier at

«du har fått uføretrygd, og det er kommunen har ansvar for å skape innhold i dine dager».

Uføretrygd som 18-åring uten mulighet til arbeidsutprøving er en realitet for de fleste med utviklingshemming. BR sier at dette oppleves urettferdig. De fleste får ikke en gang mulighet til å prøve seg i en ordinær eller tilrettelagt jobb.

Brukerrådet sier at det er enkelt å skrive i en stortingsmelding at en har krav på jobb, men det fører jo ikke til at en får det fordi om det står der. BR savner at det i stortingsmeldinga finnes en oppskrift på å hvordan få den jobben det skrives om. Det står heller ikke i meldinga om hvem som skal bistå utviklingshemmede i å få jobb. De fleste trenger bistand til å navigere i offentlige systemer

Forlag fra BR: det skulle ha eksistert en «jobbsøknadskoordinator/veileder i jobb» for mennesker med utviklingshemming.

Mange med utviklingshemming i dag har ikke Bank-ID. Kommer ikke inn på NAV-sider selv. Mangel på bank-ID stopper mange muligheter. Det nevnes mange eksempel på dette.

Spørsmål fra brukerrådet:

- Hvem skal bistå i å få en jobb, skifte jobb?
- Hvem skal ivareta enkeltindividet slik at en har det bra på jobb
- Hvem har ansvar for at utviklingshemmede har innhold i dagene sine når kommunene skylder på dårlig økonomi?
- Hvordan kan vi melde tilbake våre innspill til stortingsmeldinga?
- Hvordan få samfunnet til å se på utviklingshemmede som viktige bidragsytere i arbeidsmarkedet?

5/23

Omvisning på Fides

Brukerrådet har fra 2023 flyttet møtene sine til møterommet på FIDES på Stjørdal. Sissel og Jens som er medlemmer i BR og jobber på FIDES tar oss med en runde på omvisning på «huset»

6/23

Husleiesatser: utsatt til neste møte

7/23

Eventuelt

NAKU blir nevnt i møtet, og flere av medlemmene i BR kjenner ikke til hva det er. Vi tar opp hjemmesiden og ser hva/hvem de er og hva de holder på med. Her er nettsida til NAKU: [Naku |](#)

Trine orienterer om at LUPE har nominert henne til å sitte i det kommunale rådet for mennesker med nedsatt funksjonshemmede i Trondheim kommune.

Olaug orienterer om at brukerrådet nå skal evalueres, og spør medlemmene i BR om de har noe som de tenker er viktig å få med. BR sier at de ønsker noen flere pauser under møtene for det kan bli veldig intenst. Noen ord kan være vanskelig å forstå: det må tilretteleggerne ta med seg forbedre. Spredning av resultatene i BR: hvordan kommer dette til de rette instansene? Hvem har ansvar for at resultatene fra møtene kommer til riktige instanser? Opplæringa ved PMF har vært bra, men det ble også der noen lange økter. Det må tas hensyn til at en blir sliten av mange inntrykk og at noen tar for mye rom. I møtene: kunne kanskje profitert på å dele gruppa. Kanskje saklista kunne vært kortere, og heller gått grundigere inn på sakene.

8/23

Neste møte: 20/6-23

En av sakene: Se på et kapittel fra den nye stortingsmeldingen:

9/23

Informasjon om brukerrådet, møtereferater og kontaktinformasjon ligger på en egen side hos Statsforvalteren: [Brukerråd for personer med utviklingshemming i Trööndelag | Statsforvalteren i Trööndelag](#)

Ref. Gro Nina Helberg